

ÖĞRENEN MERKEZLİ EGİTİM

KILAVUZ

ESOGÜ İlahiyat Fakültesi
Eğitim Koordinatörlüğü
2026

İÇİNDEKİLER

03

KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVE

09

YÜKSEKÖĞRETİMDE ÖĞRENEN MERKEZLİ
EĞİTİM

12

ÖĞRENEN MERKEZLİ EĞİTİMİN TEMEL İLKELERİ

18

ÖĞRENEN MERKEZLİ EĞİTİMDE DERSLERİN
YAPILANDIRILMASI VE YÜRÜTÜLMESİ

30

ÖĞRENEN MERKEZLİ EĞİTİMDE ÖLÇME
DEĞERLENDİRME

GİRİŞ

Bu kılavuz, fakültede yürütülen eğitim-öğretim süreçlerinde öğrenen merkezli öğrenme yaklaşımının uygulanmasını desteklemek amacıyla hazırlanmıştır.

Öğrenen merkezli öğrenme, yükseköğretimde sıklıkla vurgulanan bir yaklaşım olmakla birlikte, uygulama düzeyinde çoğu zaman sınırlı ve yüzeysel biçimde hayata geçirilebilmektedir. Bu durumun temel nedenlerinden biri, yaklaşımın “ne olduğu” kadar “nasıl uygulanacağı”nın yeterince somutlaştırılamamasıdır. Bu kılavuz, söz konusu boşluğu doldurmayı ve öğretim elemanlarına derslerini yeniden yapılandırma sürecinde destek olmayı amaçlamaktadır.

Öğrenen merkezli eğitim yalnızca belirli öğretim yöntemlerinin kullanılması ya da derslerde bazı teknik düzenlemelerin yapılmasıyla sınırlı değildir. Kalıcı ve sürdürülebilir bir dönüşüm, öğrenme-öğretme süreçlerine ilişkin ortak bir anlayışın geliştirilmesini ve bu anlayışın kurumsal uygulamalara yansıtılmasını gerektirir. Bu nedenle kılavuzda yer alan öneriler, yalnızca sınıf içi uygulamaları değil; ders tasarımı, öğrenme ortamlarının düzenlenmesi, ölçme ve değerlendirme süreçleri ile sürekli iyileştirme çalışmalarını da kapsayacak şekilde ele alınmıştır.

KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVE

Öğrenen merkezli eğitim nedir?

Öğrenen merkezli eğitim, eğitim sürecinin merkezine öğreneni yerleştiren bir eğitim yaklaşımıdır. Bu yaklaşımda öğretim ve öğrenme süreçleri; öğrencilerin ihtiyaçları, ön bilgileri, bireysel farklılıkları ve gelişim hedefleri dikkate alınarak planlanır. Amaç, öğrencilerin bilişsel, sosyal, duygusal ve mesleki gelişimlerini bütüncül biçimde desteklemek ve öğrenme sürecine etkin katılımlarını sağlamaktır.

Öğrenen merkezli eğitim, öğrenme sürecindeki sorumluluk ve karar alma süreçlerinin öğretim elemanı ile öğrenciler arasında paylaşılmasını ifade eder. Geleneksel öğretmen merkezli anlayışta öğrenme sürecinin temel belirleyicisi öğretim elemanı iken, öğrenen merkezli yaklaşımda öğrenciler kendi öğrenmelerine aktif olarak katılır, öğrenme hedefleri doğrultusunda ilerlemelerini izler ve öğrenme sorumluluğu üstlenirler. Bu nedenle öğrenciler, öğrenme sürecinin etkin katılımcıları ve bilgi oluşturma sürecinin paydaşları olarak kabul edilir.

Öğrenen merkezli eğitim aynı anda birden fazla düzeyde işler:

Sınıf düzeyinde: Öğretim elemanlarının öğrenme etkinliklerini tasarlama, tartışmaları yürütme, geri bildirim sağlama ve öğrenmeyi değerlendirme biçimlerinde kendini gösterir. Bu düzeyde amaç, öğrencilerin öğrenme sürecine aktif katılımını sağlamak, akranlarıyla iş birliği yapmalarını desteklemek, bilgiyi gerçek yaşam durumlarına uygulamalarına fırsat vermek ve kendi öğrenmeleri üzerine düşünmelerini teşvik etmektir.

Program düzeyinde: Programların ve derslerin öğrenme çıktıları doğrultusunda yapılandırılmasını kapsar. Derslerin birbirini tamamlayacak şekilde planlanması, yeterliliklerin aşamalı olarak geliştirilmesi, farklı öğrenme ihtiyaçlarına ve öğrenme yollarına olanak tanınması bu düzeyde ele alınır.

Kurumsal düzeyde: Akademik danışmanlık hizmetleri, öğrenci destek mekanizmaları, ölçme ve değerlendirme sistemleri, öğretim elemanı gelişim programları, öğrenme ortamları ve eğitim politikaları gibi kurumsal uygulamaları içerir. Öğrenen merkezli yaklaşımın sürdürülebilirliği, bu yapıların yaklaşımın temel ilkeleriyle uyumlu olmasına bağlıdır.

Kültürel düzeyde: Öğrenen merkezli eğitim, öğretim ve öğrenmeye ilişkin ortak değerlerin ve anlayışların paylaşılmasını gerektirir. Bu nedenle yalnızca uygulamaların değil, akademik topluluğun öğretim, öğrenme, bilgi ve yükseköğretimin amacı hakkındaki kabullerinin de zaman içinde dönüşmesini ifade eder.

Öğrenen Merkezli Eğitimin Kuramsal Dayanakları

Öğrenen merkezli eğitim, tek bir kurama dayanmayan; eğitim bilimleri, psikoloji ve öğrenme araştırmalarından beslenen bütüncül bir yaklaşımdır. Yapılandırmacılık, hümanist psikoloji, öz-belirleme kuramı, üstbilis çalışmaları, yaşantısal öğrenme kuramı ve kapsayıcı eğitim yaklaşımları gibi farklı kuramsal gelenekler, öğrenen merkezli eğitimin temel ilkelerini desteklemektedir. Bu kuramsal yaklaşımlar farklı vurgu noktalarına sahip olmakla birlikte, öğrenmeye ilişkin bazı ortak kabulleri paylaşmaktadır.

Öğrenme Etkin Bir Süreçtir (Yapılandırmacılık – Piaget, Vygotsky)

Öğrenen merkezli eğitimin temel dayanaklarından biri yapılandırmacı öğrenme anlayışıdır. Bu anlayışa göre öğrenciler bilgiyi hazır biçimde almaz; önceki bilgi ve deneyimleriyle ilişkilendirerek anlamlandırır ve yeniden yapılandırır. Bu nedenle öğrenme süreçlerinde öğrencilerin düşünmelerine, sorgulamalarına, tartışmalarına ve yeni bilgilerle aktif biçimde etkileşim kurmalarına fırsat verilmelidir.

Öğrenme Sosyal Bir Süreçtir (Sosyo-kültürel Öğrenme Kuramı – Vygotsky)

Öğrenme yalnızca bireysel bir etkinlik değildir. Öğrenciler akranları ve öğretim elemanlarıyla kurdukları etkileşimler aracılığıyla yeni anlayışlar geliştirir ve öğrenmelerini derinleştirirler. Bu nedenle işbirlikli öğrenme, akran değerlendirmesi, grup çalışmaları ve tartışma temelli uygulamalar öğrenen merkezli yaklaşımın önemli bileşenleri arasında yer alır.

Motivasyon Öğrenmenin Temel Belirleyicilerindedir (Hümanist Psikoloji ve Öz-Belirleme Kuramı – Maslow, Rogers, Deci ve Ryan)

Araştırmalar, öğrencilerin kendilerini yeterli, değerli ve öğrenme sürecinin bir parçası olarak hissettiklerinde öğrenmeye daha fazla katıldıklarını göstermektedir. Öğrencilerin ilgi alanlarını dikkate alan, seçim yapmalarına imkân tanıyan ve başarı duygusunu destekleyen öğrenme ortamları öğrenmeyi güçlendirmektedir. Bu nedenle öğrenen merkezli eğitim, öğrencilerin içsel motivasyonlarını desteklemeyi önemser.

Öğrenciler Öğrenmeyi Öğrenebilirler (Üstbiliş ve Öz-Düzenlemeli Öğrenme – Flavell, Zimmerman)

Etkili öğrenenler yalnızca bilgi sahibi bireyler değildir; aynı zamanda nasıl öğrendiklerinin farkında olan bireylerdir. Öğrenen merkezli eğitim, öğrencilerin kendi öğrenmelerini planlama, izleme ve değerlendirme becerilerini geliştirmeyi amaçlar. Öz değerlendirme, yansıtıcı çalışmalar ve geri bildirim süreçleri bu nedenle önemli bir yer tutar.

Öğrenme Deneyim ve Uygulama ile Derinleşir (Yaşantısal Öğrenme Kuramı – Kolb)

Öğrenmenin kalıcı hâle gelmesi, öğrencilerin bilgiyi gerçek yaşam durumlarıyla ilişkilendirebilmelerine bağlıdır. Proje çalışmaları, uygulamalı etkinlikler, örnek olay incelemeleri, saha çalışmaları ve benzeri yaşantısal öğrenme fırsatları öğrencilerin bilgiyi anlamlandırmalarına ve kullanmalarına katkı sağlar.

Öğrenciler Farklı Özelliklere ve İhtiyaçlara Sahiptir (Evrensel Tasarım ve Kapsayıcı Eğitim Yaklaşımları)

Öğrenciler; ön bilgileri, deneyimleri, ilgi alanları, öğrenme tercihleri ve yaşam koşulları bakımından birbirlerinden farklıdır. Bu nedenle öğrenme ortamlarının mümkün olduğunca esnek, kapsayıcı ve erişilebilir biçimde tasarlanması önem taşır. Farklı öğretim yöntemlerinin ve değerlendirme biçimlerinin kullanılması, öğrencilerin öğrenme süreçlerine daha etkili katılımını destekler.

Bu kuramsal yaklaşımlar birlikte değerlendirildiğinde öğrenen merkezli eğitimin; öğrencinin öğrenme sürecine aktif katılımını, bireysel farklılıkların gözetilmesini, öğrenmenin sosyal ve duyuşsal boyutlarının dikkate alınmasını ve öğrencinin kendi öğrenmesinin sorumluluğunu üstlenmesini temel aldığı görülmektedir. Bu nedenle kılavuzun ilerleyen bölümlerinde yer verilen ilke ve uygulama önerileri, söz konusu kuramsal temeller üzerine inşa edilmiştir.

YÜKSEKÖĞRETİMDE ÖĞRENEN MERKEZLİ EĞİTİM

Öğrenen merkezli eğitim, yalnızca belirli öğretim yöntemlerine yönelik bir tercih değil; yükseköğretimde öğrenme, öğretme ve öğrenci gelişimine ilişkin değişen anlayışların bir sonucudur. Eğitim araştırmalarından elde edilen bulgular, bilginin üretim ve dolaşım biçimlerinde yaşanan dönüşüm, öğrenci profilindeki çeşitlilik ve yükseköğretimin toplumsal işlevine ilişkin tartışmalar, öğrenen merkezli yaklaşımların önemini giderek artırmaktadır.

Eğitim Araştırmalarının Ortaya Koyduğu Bulgular

Son yıllarda gerçekleştirilen çok sayıda araştırma, öğrencilerin öğrenme sürecine aktif olarak katıldıkları eğitim ortamlarının daha etkili öğrenme sonuçları ürettiğini göstermektedir. Etkin öğrenme, işbirlikli öğrenme, akran etkileşimi, biçimlendirici geri bildirim ve öz düzenlemeyi destekleyen uygulamaların, öğrencilerin kavramsal anlama düzeylerini, akademik başarılarını ve öğrenmeye yönelik motivasyonlarını artırdığı ortaya konulmuştur. Bu bulgular, öğrenme sürecinde öğrenciyi pasif bilgi alıcısı olarak gören anlayışlardan uzaklaşılması gerektiğine işaret etmektedir.

Bilginin ve Öğrenmenin Değişen Niteliği

Dijital teknolojiler ve iletişim araçlarındaki gelişmeler bilgiye erişimi önemli ölçüde kolaylaştırmıştır. Bu durum yükseköğretimin rolünü yalnızca bilgi aktaran bir kurum olmaktan çıkararak, bilgiyi değerlendirebilen, yorumlayabilen, farklı kaynaklar arasında ilişki kurabilen ve yeni durumlara uygulayabilen bireyler yetiştirme yönünde dönüştürmektedir.

Günümüzde öğrencilerin güvenilir bilgiye ulaşma, bilgiyi eleştirel biçimde değerlendirme, farklı bakış açılarını karşılaştırma ve yaşam boyu öğrenme becerileri geliştirmeleri giderek daha önemli hâle gelmiştir. Öğrenen merkezli eğitim, bu becerilerin geliştirilmesini destekleyen bir yaklaşım sunmaktadır.

Öğrenci Profilindeki Çeşitlilik

Yükseköğretim kurumları, farklı bilgi birikimlerine, deneyimlere, ilgi alanlarına ve öğrenme ihtiyaçlarına sahip öğrencilerden oluşan geniş bir kitleye hizmet vermektedir. Öğrencilerin öğrenme süreçlerine katılım düzeyleri, motivasyon kaynakları ve akademik hazırlık düzeyleri birbirinden farklılık gösterebilmektedir. Bu nedenle tüm öğrenciler için aynı öğrenme deneyimini öngören yaklaşımlar yerine, bireysel farklılıkları dikkate alan ve öğrencilerin öğrenme sürecine aktif katılımını destekleyen uygulamalara ihtiyaç duyulmaktadır. Öğrenen merkezli eğitim, çeşitliliği bir sorun olarak değil, öğrenme ortamını zenginleştiren bir unsur olarak değerlendirmektedir.

Yükseköğretimin Eğitsel ve Etik Sorumluluğu

Yükseköğretimin amacı yalnızca belirli alanlarda bilgi ve beceri kazandırmak değildir.

Üniversiteler aynı zamanda eleştirel düşünebilen, farklı görüşlerle yapıcı biçimde iletişim kurabilen, sorumluluk alabilen ve yaşam boyu öğrenmeye açık bireylerin yetişmesine katkı sunar. Bu nedenle eğitim süreçlerinin öğrencilerin düşünme, sorgulama, değerlendirme ve anlam oluşturma süreçlerine aktif katılımını desteklemesi önem taşımaktadır. Öğrenen merkezli eğitim, öğrencileri kendi öğrenmelerinin sorumluluğunu üstlenmeye teşvik ederek bu amaca hizmet etmektedir.

ÖĞRENEÇ MERKEZLİ EGİTİMİN TEMEL İLKELERİ

Aşağıdaki ilkeler, öğrenen merkezli eğitimin tasarımına ve uygulanmasına rehberlik eden temel kabulleri ifade etmektedir. Bu ilkeler, öğrenme-öğretme süreçlerinin planlanmasından ölçme ve değerlendirme uygulamalarına, öğrenme ortamlarının düzenlenmesinden kurumsal politikalara kadar tüm eğitim süreçlerinde göz önünde bulundurulmalıdır.

Öğrenme ve Öğretime İlişkin İlkeler

İlke 1: Etkin Katılım

Öğrenme pasif değil, etkin bir süreçtir. Öğrenciler yeni bilgi, beceri ve deneyimlerle karşılaşırken bilişsel, duyuşsal ve çoğu zaman sosyal olarak sürece katılmalıdır. Öğrenme, yalnızca bilgiyi dinlemekle değil; düşünmek, tartışmak, uygulamak, üretmek ve sorgulamakla gerçekleşir. Bu ilke doğrultusunda:

- Dersler yalnızca bilgi aktarımına dayalı olarak planlanmamalıdır.
- Öğrencilerin düşüncelerine, tartışmalarına ve üretmelerine fırsat veren etkinliklere yer verilmelidir.
- Her ders öğrencilerin öğrendikleriyle aktif biçimde etkileşime girmelerini sağlayacak uygulamalar içermelidir.

İlke 2: Öğrenci Öznelliği ve Sorumluluğu

Öğrenciler, öğrenme süreçlerinde özne olarak konumlandıklarında daha etkili öğrenirler. Bu durum, öğrencilerin öğrenme hedeflerini anlamalarını, süreç içinde seçimler yapabilmelerini ve öğrenmelerinin sorumluluğunu üstlenmelerini gerektirir. Öğrenci özneliği sınırsız özgürlük değil, yapılandırılmış bir özerklik anlayışını ifade eder. Bu ilke doğrultusunda:

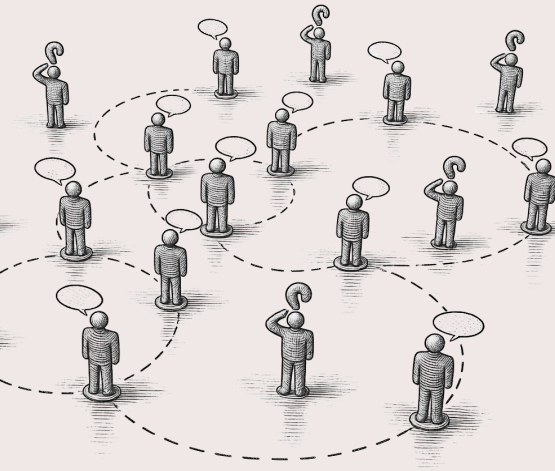
- Öğrencilerin öğrenme süreçlerine ilişkin karar alma süreçlerine katılımları desteklenmelidir.
- Derslerde seçim yapabilecekleri alternatif etkinlik ve görevler sunulmalıdır.
- Öz değerlendirme ve akran değerlendirme uygulamalarına yer verilmelidir.
- Öğrencilerin öğrenme hedefleri belirlemeleri ve ilerlemelerini takip etmeleri teşvik edilmelidir.

İlke 3: Anlamlılık

Öğrenme, öğrencinin yaşam dünyasıyla ilişki kurabildiği ölçüde derinleşir. Öğrenciler öğrendiklerini kendi deneyimleri, ilgileri, soruları ve gelecek hedefleriyle ilişkilendirebildiklerinde öğrenme daha kalıcı ve etkili hâle gelir. Bu ilke doğrultusunda:

- Konular öğrencilerin ön bilgi ve deneyimleriyle ilişkilendirilmelidir.
- Güncel olaylar, gerçek yaşam durumları ve özgün problemlerden yararlanılmalıdır.
- Öğrencilerin kendi sorularını geliştirebilecekleri öğrenme ortamları oluşturulmalıdır.
- Öğrenme etkinlikleri öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını dikkate alacak şekilde planlanmalıdır.

İlke 4: İş Birliği ve Sosyal Öğrenme

Öğrenme bireysel olduğu kadar sosyal bir süreçtir. Öğrenciler farklı bakış açılarıyla karşılaştıklarında, düşüncelerini ifade ettiklerinde ve akranlarıyla birlikte çalıştıklarında daha derin öğrenme deneyimleri yaşarlar. Bu ilke doğrultusunda:

- Grup çalışmaları ve işbirlikli öğrenme etkinliklerine yer verilmelidir.
- Tartışma, akran geri bildirim ve ortak üretim süreçleri desteklenmelidir.
- Öğrencilerin birbirlerinden öğrenmelerine imkân sağlayan öğrenme ortamları oluşturulmalıdır.

İlke 5: Biçimlendirici Geri Bildirim ve Sürekli Gelişim

Ölçme ve değerlendirme yalnızca öğrenme sonuçlarını belirlemek için değil, öğrenmeyi desteklemek için de kullanılmalıdır. Düzenli ve nitelikli geri bildirimler öğrencilerin güçlü yönlerini fark etmelerine ve gelişim alanlarını belirlemelerine yardımcı olur. Bu ilke doğrultusunda:

- Süreç içerisinde düzenli geri bildirim verilmelidir.
- Öğrencilerin gelişimlerini izleyebilecekleri uygulamalara yer verilmelidir.
- Değerlendirme süreçleri yalnızca not verme amacıyla kullanılmamalıdır.
- Öğrencilere çalışmalarını geliştirme fırsatı sunulmalıdır.

İlke 6: Üst-biliş ve Öz Düzenleme

Öğrenen merkezli eğitimin temel amaçlarından biri öğrencilerin kendi öğrenmelerinin farkına varmalarını sağlamaktır. Etkili öğrenenler öğrenme süreçlerini planlayabilir, izleyebilir ve değerlendirebilirler. Bu ilke doğrultusunda:

- Öğrencilerin öğrenme süreçleri üzerine düşüncelerini sağlayacak etkinliklere yer verilmelidir.
- Öz değerlendirme araçları kullanılmalıdır.
- Öğrencilerin öğrenme stratejilerini geliştirmeleri desteklenmelidir.
- Süreç odaklı yansıtıcı çalışmalara yer verilmelidir.

İlke 7: Çeşitliliğe ve Bireysel Farklılıklara Saygı

Öğrenciler bilgi birikimleri, deneyimleri, ilgi alanları, öğrenme ihtiyaçları ve yaşam koşulları bakımından birbirlerinden farklıdır. Öğrenen merkezli eğitim bu farklılıkları dikkate alır ve öğrenme süreçlerini mümkün olduğunca kapsayıcı biçimde tasarlamayı hedefler. Bu ilke doğrultusunda:

- Farklı öğrenme ihtiyaçlarına cevap verebilecek esnek uygulamalar geliştirilmelidir.
- Çeşitli öğretim yöntemleri ve değerlendirme araçları kullanılmalıdır.
- Öğrencilerin farklı deneyim ve bakış açıları öğrenme sürecinin bir kaynağı olarak değerlendirilmelidir.
- Erişilebilir ve kapsayıcı öğrenme ortamları oluşturulmalıdır.

Kurumsal İlkeler

İlke 8: Bütüncül Öğrenci Desteği

Öğrenciler yalnızca akademik performanslarıyla değerlendirilebilecek bireyler değildir. Öğrenme süreçleri; sosyal, duygusal, ekonomik ve psikolojik koşullardan etkilenmektedir. Bu nedenle öğrenen merkezli eğitim, öğrenciyi bütüncül bir yaklaşımla ele alır. Bu ilke doğrultusunda:

- Güvenli ve destekleyici öğrenme ortamları oluşturulmalıdır.
- Aidiyet duygusunu güçlendiren uygulamalara yer verilmelidir.
- Akademik ve psikososyal destek hizmetleri erişilebilir olmalıdır.
- Öğretim elemanı-öğrenci ilişkileri karşılıklı saygı ve özen temelinde kurulmalıdır.

İlke 9: Hedefler, Yöntemler ve Değerlendirme Arasında Uyum

Öğrenme çıktıları, öğretim yöntemleri ve ölçme-değerlendirme süreçleri birbiriyle tutarlı olmalıdır. Öğrencilerden beklenen yeterlilikler, kullanılan öğretim yöntemleri ve değerlendirme uygulamalarında görünür hâle gelmelidir. Bu ilke doğrultusunda:

- Dersler öğrenme çıktıları temel alınarak planlanmalıdır.
- Öğretim yöntemleri öğrenme çıktılarıyla uyumlu seçilmelidir.
- Ölçme araçları öğrencilerin beklenen bilgi, beceri ve yetkinlikleri gösterebilmelerine imkân tanınmalıdır.

İlke 10: Sürekli Gelişim Kültürü

Öğrenen merkezli eğitim yalnızca öğrenciler için değil, öğretim elemanları ve kurum için de sürekli öğrenmeyi gerektirir. Eğitim süreçlerinin düzenli olarak değerlendirilmesi ve geliştirilmesi öğrenen merkezli kültürün sürdürülebilirliği açısından önem taşır. Bu ilke doğrultusunda:

- Öğretim elemanlarının mesleki gelişimleri desteklenmelidir.
- Eğitim-öğretim süreçlerine ilişkin geri bildirim mekanizmaları işletilmelidir.
- İyi uygulama örneklerinin paylaşılması teşvik edilmelidir.
- Sürekli iyileştirme anlayışı kurumsal kültürün bir parçası hâline getirilmelidir.

ÖĞRENEN MERKEZLİ DERSLERİN TASARLANMASI VE YÜRÜTÜLMESİ

Öğrenen merkezli eğitim çoğu zaman sınıf içinde kullanılan yöntem ve tekniklerle ilişkilendirilmektedir. Oysa öğrenen merkezli bir ders, sınıfta gerçekleştirilen etkinliklerden önce dersin nasıl tasarlandığıyla ilgilidir. Öğrenme çıktılarının belirlenmesi, içeriğin seçilmesi, öğrenme etkinliklerinin planlanması ve ölçme-değerlendirme süreçlerinin yapılandırılması öğrencilerin öğrenme deneyimini doğrudan etkiler. Bu nedenle öğrenen merkezli yaklaşımın ilk adımı ders tasarım sürecidir.

Ders Tasarımında Dikkate Alınması Gereken Hususlar

Öğrenme Çıktılarından Hareket Etmek

Öğrenen merkezli bir ders tasarımında başlangıç noktası işlenecek konu değil, öğrencilerin ders sonunda neleri bileceği, yapabileceği ve hangi yetkinlikleri geliştireceğidir. Bu nedenle ders planlama süreci öğrenme çıktılarının açık ve anlaşılır biçimde belirlenmesiyle başlamalıdır.

Öğretim elemanları çoğu zaman derslerini işleyecekleri içerik etrafında planlama eğilimindedir. Ancak öğrenen merkezli yaklaşımda temel soru "Bu derste hangi konuları anlatacağım?" değil, "Öğrenciler bu ders sonunda neyi yapabilecek?" sorusudur.

Örneğin "Din Eğitimi Yaklaşımları" konusunu ele alan bir derste amaç yalnızca farklı yaklaşımların temel özellikleri hakkında bilgi vermek olmayabilir. Öğrencilerin bu yaklaşımların dayandıkları insan, bilgi ve eğitim anlayışlarını analiz edebilmesi, farklı yaklaşımların güçlü ve sınırlı yönlerini tartışabilmesi veya belirli bir öğretim durumunda hangi yaklaşımın daha uygun olabileceğini gerekçelendirebilmesi de öğrenme çıktıları arasında yer alabilir. Bu durumda ders içeriği ve öğrenme etkinlikleri de bu çıktıları destekleyecek biçimde yapılandırılmalıdır.

İçerik Seçiminde Derinliği Önceliklendirmek

Yükseköğretimde karşılaşılan yaygın sorunlardan biri içerik yoğunluğudur. Derslerde mümkün olduğunca fazla konuya yer vermek çoğu zaman öğrencilerin daha fazla öğrenmesini sağlamamaktadır. Aksine öğrencilerin bilgileri anlamlandırma, ilişkilendirme ve uygulama fırsatlarını azaltabilmektedir. Öğrenen merkezli yaklaşımda amaç çok sayıda konunun yüzeysel biçimde ele alınmasındansa temel konuların derinlemesine incelenmesidir. Bu nedenle ders içeriği belirlenirken şu soru yol gösterici olabilir: Bu içerik öğrencilerin belirlenen öğrenme çıktılarına ulaşmasına nasıl katkı sağlamaktadır? Bu soruya açık bir cevap verilemeyen içeriklerin gözden geçirilmesi faydalı olabilir.

Öğrencilerin Ön Bilgilerini ve Deneyimlerini Dikkate Almak

Öğrenme yeni bilgilerin boş bir zihne aktarılmasıyla gerçekleşmez. Öğrenciler yeni bilgileri mevcut bilgi, deneyim ve yorumlarıyla ilişkilendirerek anlamlandırırılar. Bu nedenle ders tasarımında öğrencilerin ön bilgi ve deneyimlerinin dikkate alınması önemlidir.

Örneğin kültürlerarası eğitim konusunu işleyen bir derste öğrencilerin farklılıklarla ilgili günlük yaşam deneyimlerinden hareket etmek, doğrudan kuramsal açıklamalarla başlamaktan daha etkili olabilir. Benzer şekilde din eğitimiyle ilgili bir derste öğrencilerin kendi öğrenme deneyimlerini tartışmaya açmak, kuramsal kavramların daha anlamlı hâle gelmesine katkı sağlayabilir.

Öğrenme Sürecini Aşamalı Olarak Yapılandırmak

Öğrenen merkezli derslerde öğrenme tek aşamalı bir süreç olarak görülmez. Öğrencilerin ön bilgilerini harekete geçirmeleri, yeni bilgilerle karşılaşmaları, bunları uygulamaları ve kendi öğrenmeleri üzerine düşünmeleri için farklı aşamalara ihtiyaç vardır. Bu nedenle bir ders planı hazırlanırken aşağıdaki sorular yararlı olabilir:

- Öğrencilerin ön bilgileri nasıl ortaya çıkarılacak?
- Yeni öğrenmeler hangi etkinliklerle desteklenecek?
- Öğrenciler öğrendiklerini uygulama fırsatı bulabilecek mi?
- Öğrenciler öğrenmeleri üzerine düşünme ve geri bildirim alma imkânına sahip olacak mı?

Bu sorular öğrenme sürecinin yalnızca içerik aktarımı etrafında değil, öğrencinin öğrenme deneyimi etrafında yapılandırılmasına yardımcı olur.

Öğrenci İş Yükünü Dengelemek

Öğrenen merkezli eğitim öğrencilerin daha fazla etkinlik yapması anlamına gelmez. Amaç öğrencileri sürekli meşgul etmek değil, anlamlı öğrenme fırsatları oluşturmaktır. Bu nedenle ders içi ve ders dışı etkinlikler planlanırken öğrencilerin gerçekçi iş yükleri dikkate alınmalıdır. Özellikle okuma, araştırma, proje ve grup çalışması gerektiren derslerde öğrencilerden beklenen çalışmaların kapsamı açık biçimde belirlenmeli ve bu çalışmaların dersin öğrenme çıktılılarıyla ilişkisi görünür hâle getirilmelidir.

Öğrenme-Öğretme Sürecinin Yapılandırılması

Öğrenen merkezli eğitim belirli bir öğretim yöntemiyle özdeşleştirilemez. Aynı ders içerisinde anlatım, tartışma, grup çalışması, metin inceleme, proje çalışmaları veya uygulamalı etkinlikler bir arada kullanılabilir. Önemli olan kullanılan yöntemin öğrencilerin öğrenme sürecine aktif katılımını desteklemesi ve öğrenme çıktılarıyla uyumlu olmasıdır.

Öğrenen merkezli öğretim süreçlerinde öğretim elemanının temel görevi bilgiyi aktarmaktan çok, öğrencilerin öğrenme sürecine katılımını destekleyecek öğrenme ortamları oluşturmaktır. Bu doğrultuda aşağıda yer verilen yöntem temaları ve uygulama örnekleri öğrenen merkezli derslerin yapılandırılmasında yararlanılabilecek araçlar sunmaktadır.

Tartışma Temelli Öğrenme

Tartışma temelli öğrenme, öğrencilerin farklı görüşlerle karşılaşmalarını, düşüncelerini gerekçelendirmelerini ve eleştirel düşünme becerilerini geliştirmelerini amaçlar. Özellikle birden fazla bakış açısının bulunduğu konuların ele alınmasında etkili bir yaklaşım sunar. Örneğin din eğitiminin amaçları veya değer öğretiminin sınırları gibi konular öğrencilerin farklı görüşleri değerlendirebilecekleri tartışma ortamları oluşturularak ele alınabilir. Yararlanılabilecek bazı teknikler şunlardır:

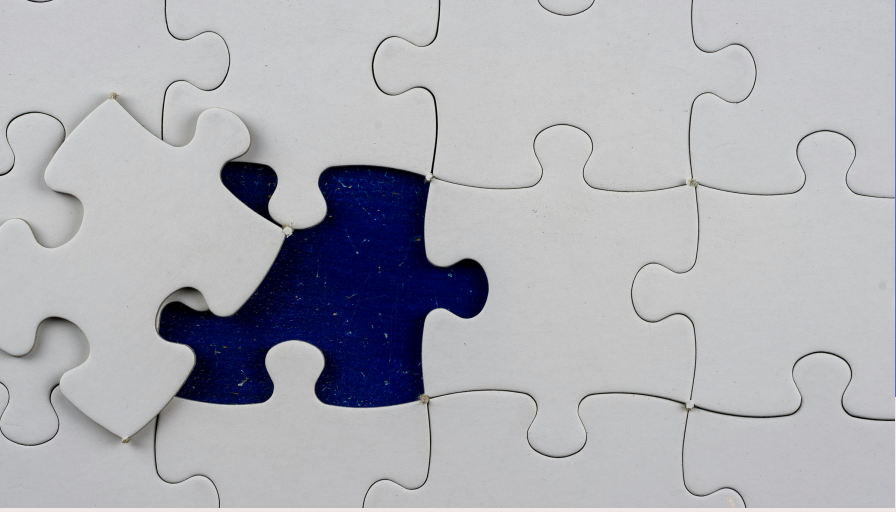
Konuşma Halkası: Öğrencilerin sırayla söz alarak belirli bir konu hakkındaki düşüncelerini paylaşmalarını sağlayan yapılandırılmış bir tartışma tekniğidir.

Görüş Geliştirme: Öğrencilerin farklı görüşleri incelemelerine, kendi görüşlerini oluşturup gerekçelendirmelerine yardımcı olan bir uygulamadır.

Fishbowl (Akvaryum Tartışması): Küçük bir öğrenci grubunun tartıştığı, diğer öğrencilerin ise gözlemci olarak sürece katıldığı tartışma yöntemidir.

Münazara: Öğrencilerin belirli bir görüşü savunarak kanıt ve gerekçeler üretmelerini sağlayan yapılandırılmış tartışma etkinliğidir.

Sokratik Tartışma: Öğretim elemanının yönelttiği sorular aracılığıyla öğrencilerin düşüncelerini derinleştirmeyi amaçlayan sorgulama temelli bir tartışma yöntemidir.

İşbirlikli Öğrenme

İşbirlikli öğrenme, öğrencilerin ortak bir amaç doğrultusunda birlikte çalıştıkları ve birbirlerinin öğrenmelerine katkı sundukları öğrenme ortamlarını ifade eder. Bu yaklaşım aynı zamanda öğrencilerin iletişim, iş birliği, sorumluluk alma ve problem çözme becerilerini de destekler. Örneğin öğrenciler bir ders kitabı metnini farklı boyutlarıyla inceleyebilir, her grup belirli bir kısmı analiz ederek sonuçlarını sınıfla paylaşabilir. Yararlanılabilecek bazı teknikler şunlardır:

Jigsaw (Ayrılıp Birleşme): Her öğrencinin veya grubun konunun farklı bir bölümünden sorumlu olduğu ve sonrasında bu bilgileri birbirleriyle paylaştıkları işbirlikli öğrenme tekniğidir.

Takım Temelli Öğrenme: Öğrencilerin bireysel hazırlık yaptıktan sonra ekipler halinde çalıştıkları yapılandırılmış bir öğrenme modelidir.

Akran Öğretimi: Öğrencilerin belirli kavramları birbirlerine açıklamaları ve öğretmeleri esasına dayanır.

Metin ve Anlatı Temelli Öğrenme

Özellikle ilahiyat, eğitim ve sosyal bilimler alanlarında öğrenmenin önemli bir bölümü metinler ve anlatılar aracılığıyla gerçekleşmektedir. Öğrenen merkezli yaklaşımda öğrenciler metinleri yalnızca okumaz; yorumlar, sorgular, analiz eder ve yeniden anlamlandırır. Örneğin öğrenciler bir ders kitabı metnini insan anlayışı, bilgi anlayışı, değer yaklaşımı veya söylemsel özellikleri açısından inceleyebilirler. Bu kapsamda kullanılacak uygulamalardan bazıları şunlardır:

Yakın Okuma: Bir metnin dili, kavramları ve anlam katmanları üzerinde ayrıntılı biçimde çalışılmasını içerir.

Metin Çözümleme: Metnin temel fikirlerini, varsayımlarını ve kavramsal yapısını incelemeyi amaçlar.

Söylem Analizi: Metinlerde yer alan güç ilişkilerini, değerleri ve dünya görüşlerini görünür hâle getirmeye yönelik bir inceleme yaklaşımıdır.

Karşılaştırmalı Metin Okuma: Aynı konuya ilişkin farklı metinlerin birlikte incelenmesini ve karşılaştırılmasını sağlar.

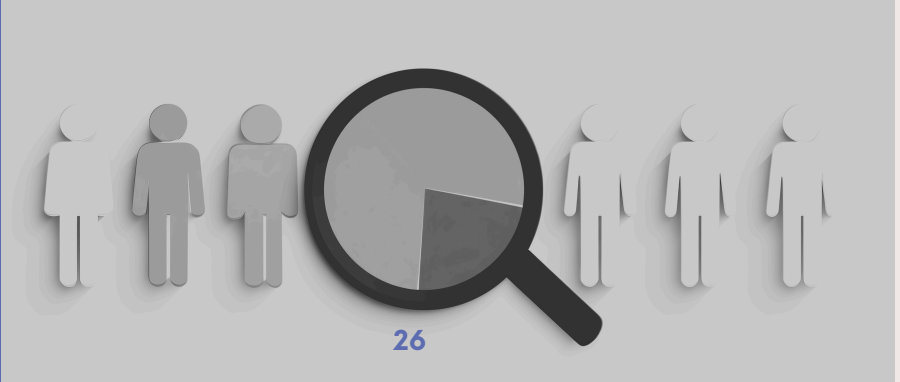
Deneyimsel ve Uygulamalı Öğrenme

Bu yaklaşım öğrencilerin öğrendikleri bilgileri gerçek yaşam durumlarıyla ilişkilendirmelerini ve uygulamalarını amaçlar. Öğrenmenin kalıcı hâle gelmesinde deneyim ve uygulama önemli bir yere sahiptir. Öğretmen yetiştirme programlarında ders planı hazırlama, mikro öğretim uygulamaları, sınıf gözlemleri veya proje çalışmaları bu yaklaşım kapsamında değerlendirilebilir. Yararlanılabilecek uygulamalar:

Mikro Öğretim: Öğrencilerin kısa süreli öğretim uygulamaları gerçekleştirerek geri bildirim almalarını sağlayan bir yöntemdir.

Proje Temelli Öğrenme: Öğrencilerin belirli bir ürün veya çözüm ortaya koymak üzere uzun süreli çalışmalar yürüttükleri öğrenme yaklaşımıdır.

Saha Çalışmaları ve Gözlem: Öğrencilerin gerçek yaşam ortamlarında veri toplamalarını ve gözlem yapmalarını sağlar.

Katılımı Destekleyen Sınıf İçi Uygulamalar

Öğrenen merkezli eğitim her zaman kapsamlı projeler veya uzun süreli grup çalışmaları gerektirmez. Özellikle kalabalık sınıflarda kısa süreli ve kolay uygulanabilir etkinlikler öğrencilerin derse katılımını artırabilir ve öğretim elemanına öğrenme süreci hakkında önemli bilgiler sağlayabilir.

Ters Yüz Öğrenme: Öğrenciler temel içerikle ders öncesinde karşılaşır; ders zamanı ise tartışma, uygulama ve problem çözme etkinliklerine ayrılır. Bu yaklaşım sınıf içi zamanı daha etkili kullanmaya yardımcı olabilir.

Düşün-Eşleş-Paylaş: Öğrenciler önce bireysel olarak düşünür, ardından bir arkadaşlarıyla görüş alışverişinde bulunur ve son olarak düşüncelerini sınıfla paylaşırlar. Kısa sürede çok sayıda öğrencinin katılımını sağlayan etkili bir tekniktir.

Bir Dakikalık Yazılar: Öğrencilerden ders sırasında veya sonunda kısa bir süre içerisinde belirli bir soruya cevap vermeleri istenir. Öğrenilenlerin özetlenmesi ve öğrencilerin düşüncelerinin görünür hâle gelmesi açısından yararlıdır.

En Belirsiz Nokta: Öğrenciler ders sonunda anlamakta zorlandıkları veya netleştiremedikleri noktaları yazarlar. Bu uygulama öğretim elemanına öğrencilerin öğrenme ihtiyaçları hakkında hızlı geri bildirim sağlar.

Öğrenme Günlükleri: Öğrenciler belirli aralıklarla öğrenme süreçlerine ilişkin kısa yansımalar yazarlar. Bu uygulama öğrencilerin kendi öğrenmeleri üzerine düşünmelerini ve üstbilişsel farkındalık geliştirmelerini destekler.

Öğrenme Ortamlarının Düzenlenmesi

Öğrenen merkezli eğitim öğrencilerin öğrenme süreçlerine etkin katılımı, büyük ölçüde içinde buldukları öğrenme ortamının niteliğiyle ilişkilidir. Öğrenme ortamı, fiziksel düzenlemeleri, sınıf içi etkileşimleri, iletişim biçimlerini ve öğrencilerin kendilerini nasıl hissettiklerini kapsayan geniş bir kavramdır. Öğrencilerin soru sorabildiği, görüşlerini ifade edebildiği, hata yapmaktan çekinmediği ve öğrenme sürecinin değerli bir parçası olarak görüldüğü ortamlar öğrenmeyi desteklemektedir. Bu nedenle öğrenen merkezli eğitimde öğrenme ortamlarının bilinçli biçimde tasarlanması önem taşımaktadır.

Güvenlik

Öğrenme çoğu zaman belirsizlik, hata yapma ve yeniden düşünmeyi gerektirir. Öğrenciler yanlış cevap vermekten, eleştirilmekten veya yargılanmaktan çekindiklerinde öğrenme sürecine katılımları azalabilmektedir. Psikolojik güvenlik, öğrencilerin düşüncelerini rahatlıkla ifade edebildikleri, soru sorabildikleri ve hata yapmanın öğrenmenin doğal bir parçası olarak kabul edildiği bir öğrenme ortamını ifade eder. Bu nedenle öğretim elemanlarının, farklı görüşlere saygı gösteren bir iletişim ortamı oluşturması, öğrencilerin katkılarını değerli görmesi, hata yapmayı öğrenme fırsatı olarak ele alması, öğrenme sürecini destekleyebilir. Örneğin bir öğrencinin eksik veya hatalı bir cevabının tartışmayı derinleştirecek bir başlangıç noktası olarak kullanmak öğrencilerin katılımını artırabilir.

Katılım Kültürü Oluşturmak

Öğrenen merkezli sınıflarda amaç, mümkün olduğunca çok öğrencinin öğrenme sürecine dâhil olabilmesidir. Öğrenciler farklı biçimlerde katılım gösterebilirler. Bazıları sözlü tartışmalarda daha etkin olurken bazıları yazılı etkinliklerde veya küçük grup çalışmalarında daha rahat katkı sunabilir. Bu nedenle öğretim elemanlarının: farklı katılım yolları sunması, küçük grup çalışmalarına yer vermesi, kısa yazılı etkinlikler kullanması, dijital araçlardan yararlanması daha kapsayıcı bir katılım ortamı oluşturabilir. Özellikle kalabalık sınıflarda bir dakikalık yazılar, çıkış kartları veya düşün-eşleş-paylaş gibi uygulamalar öğrencilerin sürece katılımını artırabilir.

Kapsayıcılık ve Bireysel Farklılıklar

Öğrenciler öğrenme deneyimleri, ilgi alanları, akademik hazırlıkları ve yaşam koşulları bakımından birbirlerinden farklıdır. Öğrenen merkezli eğitim bu farklılıkları dikkate almayı ve tüm öğrenciler için erişilebilir öğrenme fırsatları sunmayı amaçlar. Kapsayıcı bir öğrenme ortamı oluşturmak için: farklı öğretim yöntemlerinden yararlanılması, çeşitli değerlendirme araçlarının kullanılması, farklı bakış açılarının öğrenme sürecine dâhil edilmesi, öğrencilerin deneyimlerinin öğrenme kaynağı olarak görülmesi önem taşımaktadır.

... konuda farklı bakış açılarının olması en iyi sonuca ulaşmayı sağlar.

Çeşitlilik

Şeylerin farklı olmasıdır. Çeşitli olmak; farklılıkları bir arada barındırmak, nitelik veya kalite açısından farklı durumda olmaktır.

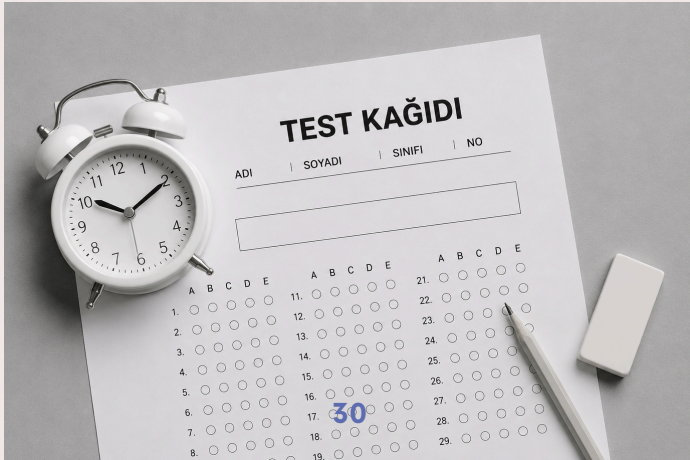
Geri Bildirim ve İletişim Kültürü

Öğrenen merkezli eğitimde iletişim tek yönlü bir süreç değildir. Öğretim elemanı öğrencilerin öğrenmelerine ilişkin geri bildirim sunarken, öğrenciler de ders ve öğrenme süreçlerine ilişkin görüşlerini paylaşabilmelidir. Bu nedenle öğrenme ortamlarında: düzenli geri bildirim mekanizmalarının oluşturulması, öğrenci görüşlerinin dikkate alınması, öğrenme sürecine ilişkin sorunların birlikte değerlendirilmesi önemlidir. Örneğin dönem içerisinde kısa geri bildirim anketleri uygulanması veya öğrencilerin öğrenme süreçlerine ilişkin görüşlerini paylaşabilecekleri etkinliklere yer verilmesi, derslerin geliştirilmesine katkı sağlayabilir.

ÖĞRENEN MERKEZLİ YAKLAŞIMDA ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Öğrenen merkezli eğitimde ölçme ve değerlendirme öğrencilerin sadece başarı düzeylerini belirlemeyi amaçlayan bir süreç olarak görülmez. Ölçme ve değerlendirme aynı zamanda öğrenmeyi destekleyen, öğrencilerin gelişimlerini izlemelerine yardımcı olan ve öğretim sürecine yön veren bir öğrenme aracı olarak değerlendirilir. Geleneksel yaklaşımlarda değerlendirme çoğu zaman öğrenme sürecinin sonunda gerçekleştirilen ve öğrencilerin ne kadar bilgi hatırladıklarını belirlemeye odaklanan bir uygulama olarak ele alınmaktadır. Öğrenen merkezli yaklaşımda ise değerlendirme öğrenme sürecinin ayrılmaz bir parçası olarak görülür. Bu yaklaşımda öğrenciler yalnızca değerlendirilen kişiler değil, değerlendirme sürecinin aktif katılımcılarıdır. Bu anlayışa göre, değerlendirme süreçleri sonuçlar kadar öğrenme sürecine de odaklanmayı gerektirir.

Öğrenen Merkezli Ölçme ve Değerlendirmenin Temel İlkeleri

Öğrenmeyi Destekleme

Ölçme ve değerlendirme uygulamaları öğrencilerin eksiklerini ortaya çıkarmanın yanı sıra öğrenmelerini geliştirmeyi de amaçlamalıdır. Bu nedenle değerlendirme süreçleri öğrencilerin gelişimlerini destekleyecek geri bildirimlerle birlikte yürütülmelidir. Örneğin öğrencilerin hazırladıkları bir taslak çalışma hakkında dönem sonunda not vermek yerine süreç içerisinde geri bildirim verilmesi öğrenmeyi daha etkili biçimde destekleyebilir.

Süreç ve Sonuç Arasında Denge Kurma

Öğrenen merkezli değerlendirme yalnızca nihai ürünlere odaklanmaz. Öğrencilerin öğrenme sürecinde gösterdikleri gelişim, katılım ve ilerleme de değerlendirme sürecinin bir parçası olarak ele alınabilir. Özellikle proje, araştırma ve uygulama temelli çalışmalarda sürecin izlenmesi öğrenmenin daha sağlıklı değerlendirilmesine katkı sağlayabilir.

Şeffaflık ve Açıklık

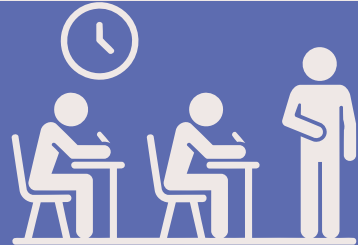
Öğrencilerin hangi ölçütlere göre değerlendirileceklerini önceden bilmeleri öğrenme sürecini daha bilinçli biçimde yönetmelerine yardımcı olur. Bu nedenle değerlendirme ölçütlerinin dersin başında paylaşılması ve değerlendirme sürecinin açık biçimde yapılandırılması önemlidir.

Öğrenci Katılımı

Öğrencilerin değerlendirme sürecine katılması öğrenme sorumluluğunu artırabilir. Öz değerlendirme ve akran değerlendirme uygulamaları öğrencilerin kendi öğrenmeleri üzerine düşünmelerine katkı sağlar.

Değerlendirme Çeşitliliği

Her öğrenme çıktısı aynı araçla değerlendirilemez. Bilgi, beceri ve yetkinlik boyutları farklı değerlendirme yaklaşımları gerektirebilir. Bu nedenle değerlendirme süreçlerinde farklı araç ve yöntemlerden yararlanılması önemlidir.

Öğrenen Merkezli Değerlendirme Uygulamaları

Öğrenen merkezli değerlendirme yalnızca dönem sonu sınavlarından oluşmaz. Süreç boyunca öğrencilerin öğrenmelerini destekleyen farklı uygulamalardan yararlanılabilir.

Biçimlendirici Değerlendirme

Biçimlendirici değerlendirme, öğrenme süreci devam ederken öğrencilerin durumunu görmeyi ve öğrenmeyi desteklemeyi amaçlayan uygulamaları ifade eder. Örneğin; Bir dakikalık Yazılar, Çıkış Kartları, Kısa Yansıtma Çalışmaları, Kavram Haritaları öğrencilerin öğrenme durumları hakkında hızlı geri bildirim sağlayabilir.

Öz Değerlendirme

Öz değerlendirme öğrencilerin kendi öğrenmeleri üzerine düşüncelerini sağlayan uygulamalardır. Örneğin öğrenciler bir sunum sonrasında; güçlü yönlerini, geliştirilmesi gereken yönlerini, bir sonraki çalışmada farklı yapabileceklerini değerlendirebilirler. Bu uygulama üstbilişsel farkındalığın gelişmesine katkı sağlar.

Akran Değerlendirmesi

Akran değerlendirmesi öğrencilerin birbirlerinin çalışmalarını belirlenen ölçütler doğrultusunda değerlendirmelerini içerir. Bu süreç öğrencilerin hem değerlendirme ölçütlerini daha iyi anlamalarına hem de farklı bakış açıları geliştirmelerine katkı sağlar.

Performans ve Ürün Değerlendirmeleri

Bazı öğrenme çıktıları öğrencilerin ortaya koydukları performanslar veya ürünler aracılığıyla daha etkili biçimde değerlendirilebilir. Örneğin: ders planları, mikro öğretim uygulamaları vb. öğrencilerin bilgi ve becerilerini bütüncül biçimde ortaya koymalarına imkân sağlayabilir.

Rubrik Kullanımı

Rubrikler, öğrencilerin hangi ölçütlere göre değerlendirileceklerini açık biçimde gösteren araçlardır. Özellikle performans görevleri, proje çalışmaları ve sunumlarda değerlendirme sürecinin daha şeffaf ve tutarlı yürütülmesine katkı sağlar.

Öğrenme Çıktıları ve Değerlendirme Araçlarının Uyumu

Öğrenen merkezli ölçme ve değerlendirmede temel ilke, değerlendirme aracının öğrenme çıktısıyla uyumlu olmasıdır. Öğrencilerden beklenen bilgi, beceri ve yetkinlikler hangi düzeydeyse, değerlendirme uygulamalarının da bu düzeyi ortaya koyabilecek nitelikte olması gerekir. Örneğin:

Öğrenme Çıktısı Türü	Kullanılabilecek Değerlendirme Araçları
Bilgi	Kısa sınavlar, açık uçlu sorular, kavram haritaları
Analiz ve Yorumlama	Vaka analizleri, metin incelemeleri, tartışmalar
Uygulama Becerileri	Performans görevleri, mikro öğretim, proje çalışmalar
Öz Değerlendirme ve Farkındalık	Öğrenme günlükleri, öz değerlendirme formları
İş Birliği ve İletişim	Grup projeleri, akran değerlendirmesi

Sunum Görevi Değerlendirme Rubriği Örneği

Ölçüt	Mükemmel (4)	İyi (3)	Geliştirilebilir (2)	Yetersiz (1)	Puan
Konu Hakimiyeti ve İçerik Doğruluğu (20 Puan)	Konuya hâkimdir. Kavramlar doğru, kapsamlı ve tutarlı biçimde açıklanmıştır.	Konu genel olarak doğru aktarılmıştır. Küçük eksiklikler bulunmaktadır.	İçerikte önemli eksiklikler veya yüzeysellik bulunmaktadır.	İçerik hatalı, eksik veya dağınıktır.	/20
Analiz ve Eleştirel Değerlendirme (20 Puan)	Konu yalnızca aktarılmamış, analiz edilmiş ve farklı bakış açılarıyla değerlendirilmiştir.	Yer yer analiz ve değerlendirme yapılmıştır.	Açıklamalar çoğunlukla betimleyici düzeyde kalmıştır.	Analiz ve değerlendirme bulunmamaktadır.	/20
Sunumun Yapısı ve Organizasyonu (15 Puan)	Sunum giriş, gelişme ve sonuç bölümleriyle açık ve tutarlı bir yapıya sahiptir.	Genel olarak düzenlidir ancak bazı geçişlerde sorunlar vardır.	Yapı kısmen dağınıktır.	Sunumun belirgin bir yapısı bulunmamaktadır.	/15
Görsel ve Materyal Kullanımı (10 Puan)	Görseller ve materyaller öğrenmeyi destekleyecek biçimde etkili kullanılmıştır.	Görseller yeterlidir ancak daha etkili kullanılabilir.	Görseller sınırlı veya işlevsizdir.	Görsel veya materyal kullanılmamıştır ya da kullanımı uygun değildir.	/10
Sunum ve İletişim Becerileri (15 Puan)	Açık, anlaşılır ve akıcı bir sunum gerçekleştirilmiştir. Ses tonu, beden dili ve zaman kullanımı etkilidir.	Sunum genel olarak anlaşılırdır. Küçük iletişim sorunları bulunmaktadır.	Sunumun anlaşılmasını zorlaştıran çeşitli sorunlar bulunmaktadır.	Sunumun takibi güçtür.	/15
Dinleyici Katılımını Destekleme (10 Puan)	Sorular, etkinlikler veya etkileşim yolları kullanılarak dinleyicilerin katılımı desteklenmiştir.	Dinleyicilerle sınırlı düzeyde etkileşim kurulmuştur.	Katılımı desteklemeye yönelik çaba sınırlıdır.	Dinleyici tamamen pasif konumdadır.	/10
Kaynak Kullanımı ve Akademik Etik (10 Puan)	Kaynaklar uygun kullanılmış, atıflar verilmiş ve akademik etik kurallarına uyulmuştur.	Küçük eksiklikler dışında kaynak kullanımı uygundur.	Kaynak kullanımı yetersizdir.	Kaynak gösterimi bulunmamaktadır veya ciddi sorunlar vardır.	/10

Akran Değerlendirme Formu Örneği

Ölçüt	Geliştirilmeli	Yeterli	Güçlü
İçerik Doğruluğu			
Konu Açıklığı			
Kanıt ve Gerekçeler			
Sunum ve Düzen			
Geri Bildirim			
Çalışmanın Güçlü Yönleri			
Geliştirilebilecek Yönleri			

HAZIRLAYANLAR

AYŞE YORULMAZ

Yazar

KÜBRA YILDIZ

Mizanpaj

FATİH TOK

Editör